

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Маршрут 3 „Туризм и култура за ценители“

*Незабравимите места, скрити в позабравените източноевропейски територии –
кога и къде може да усетим автентичността на региона*

НА ЮГ ОТ р. ДУНАВ - КАКВО ЩЕ НИ РАЗКАЖЕ ВРАЧАНСКИЯТ КРАЙ БИТ И КУЛТУРА

1. Читалище „Развитие“, Враца

(GPS координати: 43°12'09.90"С, 23°32'56.89"И; тел.: 092/ 62-47-40; 092/62-15-73)

Читалище „Развитие“ е едно от най-старите читалища в страната. Основано е през 1869 г. по инициатива на учителя Симеон Подбалкански. Първоначално се нарича „Българско читалище във Враца“, а през годините преминава през различни имена, докато през 1884 г. се появява името „Развитие“. Постепенно разширява дейността си и от място за учение и ограмотяване, то се превръща в културно средище, към което функционират театрална труппа, музикално общество, кино, археологическо дружество, музейна сбирка, детска школа по изкуства и др. Сградата, в която се помещава читалището днес, паметник на културата, е построена в периода 1939 – 1941 г. с дарения на родолюбиви врачани. Елена и Тодор Балабанови даряват дворното място в центъра на града, където е издигнато зданието.

2. Етнографско-възрожденски комплекс „Св. Софроний Врачански“, Враца

(GPS координати: 43°12'05.40"С, 23°33'02.95"Е, тел.: +359 92 627 097;
www.vratsamuseum.com; vratsamuseum@mail.bg)

Работно време: Понеделник – Петък 9.00 ч. – 17.30 ч.; Почивни и празнични дни 9.00 ч. – 12.00 ч.; 13.00 ч. – 17.30 ч. Между 12.00 и 13.00 с предварителна заявка; Безплатен ден: Понеделник

Комплексът представя традиционния бит, култура и занаятите, практикувани в Северозападния регион на България от края на XIX до средата на XX в., които се разкриват в експозициите на три възрожденски къщи, изградени в характерния за района стил - къщата

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

на фамилия Хаджитошеви, къщата на Иван Замбин, къщата на Григория Найденов, църквата „Св. Възнесение“ и училище „Възнесение“.

Експозицията в сградата на училище „Възнесение“ показва етнографски процеси и явления, които са организирани тематично и са подредени по сезонни цикли, както е бил организиран животът на населението по тези земи. Могат да се видят традиционни зимни облекла, оръдия на труда, свързани с домашните занаяти – обработка на тъкани, плетачество, шивачество и др. и експонати, свързани с най-важните народни празници през зимата – Коледа, Васильовден, моминско ладуване. Показани са оръдия на труда, свързани с обработването на земята – оран и сеитба, както и предмети, свързани с многообразието от пролетни празници – Баба Марта, Лазаровден, Великден, Гергьовден. Представени са експонати, показващи активната работа по прибиране, обработка и съхраняване на реколтата, но също и подготовката за есенните панаири – грънчарски, житен, говежди. Разгърната е и темата за „Врачанската традиционна народна сватба“. Показаното традиционно народно облекло в експозицията е подредено по етнически и локален принцип. Гостите могат да видят още музикални инструменти, снимков материал, текстове-експонати, представящи празничния живот на врачанското население, както и развитието на духовата музика, която толкова силно навлиза в бита на хората, че изменя облика на празничния му живот. Отделено е специално внимание на градския бит и ежедневието на градското население.

Не трябва да се пропуска и Експозиция във Възнесенската църква. Църквата е най-старият храм във Враца и там съхраняват ценни икони, рисувани от известни български художници. Иконостасът е забележителен паметник на приложното изкуство. Царските икони са дело на Димитър Зограф (брат на Захарий Зограф), а най-старите икони, изписани от Зограф Йован, са датирани от XVII в. Използваните похвати, детайлите при иконописата и някой особености, дават основание да се говори не само за ювелирна и книжовна школа във Враца, но и за *врачански стил в иконописата*.

3. Регионален исторически музей Враца (пл. „Христо Ботев“ №2 в гр. Враца, тел.: +359 92 620220; www.vratsamuseum.com; GPS координати: 43°12'02"С; 23°32'50"И)

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ-1869-ВРАЦА

Interreg

EUROPEAN UNION

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Работно време: Понеделник – Петък 9.00 ч. – 17.30 ч.; Почивни и празнични дни 9.00 ч. – 12.00 ч.; 13.00 ч. – 17.30 ч. Между 12.00 и 13.00 с предварителна заявка; Безплатен ден: Понеделник

Част от двореца на културата във Враца, регионалният музей е една от малкото сгради в страната, която е специално проектирана и изградена за нуждите на музей. РИМ Враца разполага с множество експозиции „Археология“, „Тракийски съкровища“, включително в отделна зала „Рогозенско съкровище“, най-голямото тракийско съкровище, откривано по нашите земи. В отделни експозиции са представени важни образци и експонати от история на България през XV-XIX в. и Нова история. Интересна част представлява експозицията „Zn Art – музей от хартия“, с многослойни реконструкции на избрани експонати от български музеи, оригинали от праисторическата и античната епохи, паметници на културата от по-ново време и авторски творби. Една от най-новите експозиции в музея „Лапидариум“ е изградена на открито и показва четирицветна мозайка от с. Галатин, архитектурни детайли, надгробни ари и епиграфски паметници от римската епоха, късната античност и българското средновековие.

СИМВОЛИТЕ НА ВРАЦА

3. Кула на Мешчиите (център на град Враца)

Една от известните забележителности и символ на Враца, Кулата на Мешчиите е построена като жилищно-отбранително съоръжение през XVI в., в края на XIX в. е преустроена в часовникова кула. В кулата не може да се влиза, но може да се разгледа отвън целогодишно.

4. Куртпашовата кула (център на град Враца)

Кулата е построена през XVII в., но архитектурата ѝ е взимствана от късното българско Средновековие. Отворена за посещение, като на първия етаж функционира музеен бутик за продажба на сувенири и копия на музейните експонати.

5. Скални рисунки край с. Царевец (Скален венец, южно от село Царевец; GPS координати: 43°08'13"С; 23°47'06"И)

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAŞUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

По южните склонове на хълмовете Средния камик и Говедарника, край с. Царевец са скрити уникални по рода си и слабоизвестни средновековни надписи. Счита се, че датират от XVI до XIX в., което ги прави единствените в България, събрани в толкова дълъг период от време. Рисунките могат да бъдат видяни в повечето ниши и пещери, както в ниското, близо до реката, така и в по-високите части на местността.

Сред изображенията се открояват тези на животни, показващи сцени на лов с елени, сърни и коне. Човешките фигури са силно генерализирани и на места са изрисувани с типично „бойно снаряжение“ – лък и копие. Често откриващ се мотив са свастикаподобните изображения, за които се смята, че са символи на слънцето, свързани с вярата преди появата на християнството.

Някои експерти считат, че мястото е свързано с „романтични срещи“ и стария обичай за събиране на „биле“ през пролетта. За това свидетелстват надписите, по-голямата част от които са писани през пролетните сезони.

6. Средновековна църква „Св. Никола“ в село Царевец (центърът на село Царевец; GPS координати: 43°0'41"С; 23°48'06"И)

Единственият по рода си и запазен в този си вид зидан иконостас в България се намира именно в църква „Св. Никола“. Иконите са нарисувани направо върху темплона. За старата църква в с. Царевец легендите казват, че е построена преди повече от 800 г. В действителност архитектурният ѝ стил и начинът на изграждане говорят за края на XIV и началото на XV в. Обявена е за паметник на културата от национално значение през 1965 г.

7. Подземна църква „Св. Николай“, Враца (Център на гр. Враца, пл. Христо Ботев, в двора на храм „Св. Николай Мирликийски“; тел: 092 / 62 03 03; работно време: Понеделник – неделя: 08:00 – 18:00 ч.)

Една от малкото запазени изцяло подземни църкви в страната, изградена е през XVI в. от болярина Георги. Легендата разказва, че той я построява по молба на дъщеря си, която се омъжва за богат търговец в Цариград. За да ѝ бъде опростена смяната на вярата, тя отправя молба за построяването на православен храм.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Изградена е по всички изисквания на Османската империя за християнските храмове – да не надвишават височината на турчин, качен на кон. Вкопана е на 6 метра под земята, дълга е 7 метра и широка близо 4.

НА СЕВЕР ОТ ДУНАВ – КАКВО ЩЕ НИ РАЗКАЖЕ ПИАТРА-ОЛТ РУМЪНСКИЯТ БИТ И КУЛТУРА ПРЕЗ ВЕКОВЕТЕ

1. Окръжен музей Олт (в гр. Слатина, окръг Олт, ул. Ана Ипътеску №1, Тел.: +40 249 415 279; GPS: 44°25'48"С, 24°21'36"И)

С четирите си експозиции и над 25 000 артефакта, музеят разкрива бита, културата и цивилизацията, която се е развивала в окръга. Сред експонатите са подредени известните овчи кожи от Вадастра, килими от Олт, колекция от керамични съдове от Обога, Корбени и Роман и колекция от писани яйца от Обога. Има колекция с над 260 покривала - килими, покривки, юргани, декорирани в разнообразна цветова гама. Могат да се видят още предмети от времето на Гето-Дакия, Римската империя и такива, показващи връзка с Византийската империя, както и да се проследи живота на владетелите в окръг Олт през Средновековието. Интересен факт е, че към музея функционира лабораторията за реставрация, където се обработват керамични и метални предмети.

2. Църквата „Св. св. Николай и Григорий“ (Осика де Сус, Румъния; www.biserici.org; GPS: 44°16'59"С, 24°18'52"И)

Интересен е обликът на църквата построена от болярина Николае Гречану през 1787 г., с червени тухли и керемиден покрив. Първоначално към нея има и кула с камбанария, която по-късно е съборена. През годините църквата се разрушава под влиянието на времето и на земетресенията, но е възстановена от семействата, които живеят в селото.

3. Древноримски град Ромула (Решка, Добрословени, окръг Олт, Румъния; GPS: 44°10'21"С, 24°23'42"И)

Ромула е древноримски град и столица на Римска Дакия (Дакия Траяна), една от римските провинции на Балканите. Останки от него могат да се видят в днешното село

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Решка. Ромула е изграден върху останките на по-ранно дакско селище, наричано Малва. Градът е разполагал с два реда укрепления и два каструма¹, където временно са настанявани войници

4. Музеят Романац (ул. Янку Жиану 26, Каракал, окръг Олт, Румъния; GPS: 44°06'34"С, 24°20'52"И)

Работно време: Понеделник – четвъртък: 8:00-16:00; Събота, неделя: 09:00 – 13:00;
Петък – почивен ден

Музеят Романац разполага с четири експозиции - Археология и история, Мемориален кът „Янку Жиану“, Изящни изкуства и Етнология. На входа на музея има Лапидариум, в който посетителите могат да видят саркофази, гробници и плавателни съдове. Най-забележителният експонат е саркофагът на Юлий Юлиан, покрит с красиви орнаменти. Специалната колекция от скъпоценни камъни е особено атрактивна за посетителите. Римските бронзови статуи също заслужават внимание – сред тях има такива на богините Диана и Фортуна, бог Юпитер и др.

5. Крепостта Сучидава (на пет километра от град Корабия в окръг Олт, село Челей; GPS: 43°45'54"С, 24°27'31"И; тел: +40 249 561 364; работно време: Вторник – неделя: 10:00-18:00)

Сучидава е дакски и дакско-римски древен град, разположен на левия бряг на р. Дунав, където днес се намира Корабия. Счита се, че тук е построена първата християнска базилика в Румъния. Открити са още основи на мост, който е пресичал река Дунав, построен от Константин Велики, за да свърже Сучидава с Ескус (древноримски град на южния бряг на р. Дунав, в близост до днешното с. Гиген). Мостът, известен като Константиновия мост е бил дълъг над 2400 м – един от най-дългите за времето си.

Особено интересен е „тайният кладенец“ на крепостта, който най-вероятно е изграден с цел да подsigури снабдяването с вода на населението по време на обсада.

¹ Каstrум е военно укрепление, изградено върху една основа, характерно за Римската империя

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregbgbg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

КОГА ДА ПОСЕТИМ РЕГИОНА

МИНАЛОТО НА ВРАЧАНСКИЯ КРАЙ – ПОСЛАНИЕ КЪМ БЪДЕЩЕТО

Да се докоснем до идентичността на врачанския регион - *краеведски разходки, творчески работилници, възстановки*. Тази възможност ни предлага Регионална библиотека „Христо Ботев“, която ежегодно през месец **март** реализира Програма „Роден край” - направление „Традиция и съвремие” и има за цел да окуражи населението да се докосне до културно-историческото наследство. През месец **септември** в същата библиотека се провежда и *Ден на краеведа*, посветен на различен историк, краевед с изложба на лични книги и вещи, дарени на библиотеката. Изложбите са подредени така, че всеки един гост да може да разлисти изчете всеки един от експонатите. През **ноември** всяка година там се провежда и Регионална краеведска конференция - „Миналото на родния край – послание към бъдещето”. Традиционно участие вземат изследователи от близките области и се представят разработки на историци, краеведи, библиотечни специалисти, учители, журналисти, студенти и ученици. Всяка година темата на конференцията е различна и свързана с различен аспект от бита, културата и обществения живот на хората в този край.

МИНАЛОТО ОЖИВЯВА

В рамките на два дни през месец **юни** в пещерата Леденика се провежда *Национален фолклорен събор*, който включва танцови и певчески групи за автентичен и стилизиран фолклор и индивидуални изпълнители. Представят се и ръчно изработени творби и изделия на занаятчии и майстори от цялата страна. Кулминацията на събора е провеждане на традиционна северняшка сватба, на която се настаняват над 1000 гости. Единственото условие за участие в ритуала е всеки желаещ да е облечен в традиционна народна носия или да носи дрехи с фолклорни елементи.

ФЕСТИВАЛИТЕ В ПИАТРА-ОЛТ

„*Дървото на живота*“ е еднодневен фестивал, който се провежда ежегодно в град Балш, едновременно в няколко точки – библиотека „Петре Пандреа“, паметник на героите на р. Олтец, популярното пристанище и др. Основната цел на фестивала е популяризирането на традиционни за румънския и бит и култура танци, песни, занаяти. Започва с панаир на

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

занаятите, продължава с отдаване почит на загиналите с венци и цветя на паметника на героите по повод Националния ден на героите и завършва с представление на фолклорни ансамбли.

Интересен е Денят на Скорничещ, известен като *Празник на хляба*, когато през **септември**, жители и гости на града да получат частица духовен заряд, връщайки се към корените и традициите за месене на хляб, както и да се забавляват с артистичната програма, предложена от организаторите. Специален момент е награждаването на двойки, празнуващи златна сватба в съответната година. В Шербанещ се провежда *Празник на жътвата* през месец юли в деня на Свети Илия. Всяка година има пищна изложба от печива, замесвани за обреди, обичаи, различни празници – хляб за булката, хляб за свекървата, колаци, козунаци и др.

„От Драганеци към долината“ е фолклорен фестивал за стихове и песни и се организира от културен дом „Илеана Константинеску“ и община Драганеци-Олт през **септември**. Целта му е да преоткрие красивите румънски поеми и балади, както и да даде възможност за утвърждаване на добрите вокални изпълнители от цялата страна

КЪДЕ ДА ОТСЕДНЕМ:

Регион Враца

Хотел „Хемус“ (център на гр. Враца); Туристически комплекс „Леденика“ - в непосредствена близост до пещерата „Леденика“; Семейен хотел „Кипарис“ (местността „Учителски колони“ на 14 км от гр. Враца); Хотелски комплекс „Хъшове“ (в живописна местност близо до Ботевата алея); Семейен хотел „Фламинго“ (на 750 м от центъра на град Враца); Семейен хотел-арт „Зора“ (в непосредствена близост до центъра на града); Семейен хотел „Момина сълза“ (с. Згориград, на 4 км от пещерата Леденика и на 20 км от Враца); Хотелски комплекс „Чайка“ (по пътя за прохода „Вратцата“, на 500 м от центъра на Враца); Хотел „Лева“ (на 5 мин пешеходно разстояние от центъра на Враца).

Регион Пиатра-Олт

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION

EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Bulevard Prestige 3* - център на Слатина; Parc hotel 3* (на 500 м от центъра на Слатина, на 50 м от градския парк); Zytto hotel 3* (Разположен е на 1 км от центъра на Слатина и на 2 м от жп гарата); Senator hotel 3* (на 1 км от центъра на Слатина); City hotel 4* (на 500 м от центъра на Слатина), Конна база Епона, Бобичещ.

СЪПЪТСТВАЩИ ОБЕКТИ:

Ако имате време и желание за още от духа и историята на региона може да посетите Художествената галерия „Иван Фунев“ (част от Регионалния исторически музей, с над 2000 творби – живопис, скулптура, графика и приложно изкуство), Къщата- музей "Баба Илийца" (изградена специално в памет на смелата баба Илийца, в близост до родният ѝ дом, в автентичен за района архитектурен стил, може да видите един най-забележителните експонати в музея - родословното дърво на баба Илийца). Интересен обект в центъра на град Враца е Могиланската могила. В нея са открити три гробници. Едната е ограбена през Средновековието, но втората и третата, обаче, са добре запазени и във втората са открити колесница с два впрегнати коня, един самостоятелно поставен кон и вероятно прислужница, погребана с господаря си, а в последната гробница са намерени две тела – на мъж и жена, за които учените имат основание да смятат, че принадлежат на тракийска принцеса и войн.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337